

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ
NATIONAL BANK OF ETHIOPIA

ጋዜጣዊ መግለጫ

የገንዘብ ፖሊሲ ኮሚቴ ስብሰባ ቁ.4

መስከረም 19 ቀን 2018 ዓ.ም፤ አዲስ አበባ፤ ኢትዮጵያ

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የገንዘብ ፖሊሲ ኮሚቴ አራተኛ ስብሰባውን መስከረም 15 ቀን 2018 ዓ.ም አካሂዷል። በተሻሻለው የባንክ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 1359/2025፤ አንቀጽ 23፤ በተሰጠው ተግባርና ኃላፊነት መሠረት የተቋቋመው የገንዘብ ፖሊሲ ኮሚቴ ከባንኩ ዋጋን ከማረጋጋት ቀዳሚ ዓላማ ጋር የተጣጣመ የገንዘብ ፖሊሲ ምክረ ሐሳቦችን ለባንኩ የዳይሬክተሮች ቦርድ እያቀረበ ያስጸድቃል። በዚህ ረገድ፤ ኮሚቴው የኢትዮጵያን የዋጋ ግሽበት፤ የፊክስ፤ የውጭ ኢኮኖሚ፤ የገንዘብ አቅርቦትና የፋይናንስ ዘርፍ አገጣጣሚያዎችን፤ አጠቃላይ የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ አመልካቾችን እንዲሁም በሀገር ውስጥ የማክሮ ኢኮኖሚ ላይ ጉልህ አንደምታ ያላቸው ዓለም አቀፍ ሁኔታዎችን ይገመግማል። ከእነዚህ የማክሮ ኢኮኖሚያዊ ግምገማዎችና የቅርብ ጊዜ የወደፊት ትንበያዎች በመነሣትም በቀጣይ ተግባራዊ የሚደረጉ የፖሊሲ ምክረ-ሐሳቦችን ያቀርባል።

በዚሁ መሠረት፤ ኮሚቴው በውይይቱ ያካተታቸው ዐበይት ጉዳዮች የሚከተሉት ናቸው፡-

- **የዋጋ ግሽበት፡-** ዓመታዊ የዋጋ ግሽበት በተከታታይ እየቀነሰ በመምጣት ነሐሴ ወር 2017 ዓ.ም መጨረሻ 13.6 በመቶ ደርሷል። በኮሚቴው ግምገማ መሠረት ለዋጋ ግሽበት መቀነስ ዐበይት ምክንያቶች ብሔራዊ ባንክ ተግባራዊ እያደረገ ያለው ጥብቅ የገንዘብ ፖሊሲ፤ የግብርና ምርታማነት መሻሻል እና መንግሥት ዋጋን ለማረጋጋት እየወሰዳቸው ያሉ አስተዳደራዊ እርምጃዎች ናቸው። የዋጋ ግሽበትን ከፋፍለን ስናይ፤ ምግብ-ነክ የዋጋ ግሽበት ነሐሴ ወር 2017 ዓ.ም መጨረሻ 12.7 በመቶ የደረሰ ሲሆን፤ ይህም ባለፈው ዓመት ተመሳሳይ ወር ከነበረው የ18.8 በመቶ ጋር ሲነጻጸር ከፍተኛ ቅናሽ አሳይቷል። በአንጻሩ፤ ምግብ-ነክ ያልሆነ የዋጋ ግሽበት ካለፈው ዓመት ጋር ሲነጻጸር መጠነኛ ጭማሪ በማሳየት 15.1 በመቶ ሆኗል። ለዚህም በቅርቡ የተካሄደው የውጭ ምንዛሪ ተመን ለውጥ ጫና በተወሰነ መልኩ አስተዋጽኦ አድርጓል። በተመሳሳይ መልኩ፤ ነሐሴ ወር 2017 ዓ.ም መጨረሻ ወርሃዊ የዋጋ ግሽበት ወደ 1.1 በመቶ ዝቅ ማለቱ የዋጋ ግሽበቱ በኢኮኖሚ ላይ የሚያሳድረው ተጽእኖ እየቀለሰ መሄዱን ያመለክታል።
- **የኢኮኖሚ እንቅስቃሴና ዕድገት፡-** ኮሚቴው የሀገር ውስጥ የኢኮኖሚ ዕድገት ተጠናክሮ መቀጠሉን ተገንዝቧል። የብሔራዊ ባንክ የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ አመለካቾች (Composite Index of Economic Activities) የተጠናከረ የኢኮኖሚ ዕድገት መኖሩን ያሳያሉ። ለዚህም በግብርናው ዘርፍ የሚታየው ምርትና ምርታማነት መጨመር፤ ከውጭ ምንዛሪ ለውጡ ጋር ተያይዞ የኢንዱስትሪው ዘርፍ ምርት ማደግ፤ እንዲሁም የወጪ ሽቀጦች ንግድ በተለይም ወደ ውጭ የሚላከው ቡና እና ወርቅ ከፍተኛ እመርታ ማሳየት ለኢኮኖሚ ዕድገቱ አዎንታዊ አስተዋጽኦ አድርገዋል። በአንጻሩ፤ ወደ ሃገር ውስጥ በሚገቡ ሽቀጦች ማለትም በከፊል ያለቀላቸው እቃዎች እና የፍጆታ ሽቀጦች ላይ መቀዛቀዝ ታይቷል።
- **የገንዘብ ሁኔታ፡-** በገንዘብ ዝውውር አመልካቾች ረገድ ፈጣን ዕድገት ተስተውሏል። ለዚህም የብድር ዕድገት ገደቡ ላላ መደረጉ እንዲሁም የፊክስ እና የውጭ ዘርፍ ዕድገት ማሳየታቸው አስተዋጽኦ አድርገዋል። በመሆኑም፤ ነሐሴ ወር 2017 ዓ.ም መጨረሻ በኢኮኖሚ ውስጥ የሚዘዋወረው የጠቅላላ ገንዘብ አቅርቦት (broad money supply) 23.1 በመቶ፤ መሠረታዊ ገንዘብ (base money) 70.7 በመቶ፤ የሀገር ውስጥ ብድር 14 በመቶ ዓመታዊ ዕድገት አሳይተዋል። ከዚህ ሌላ፤ አጠቃላይ የባንኮች የብድር ክምችት ከሰኔ ወር 2017 ጋር ሲነጻጸር 5.4 በመቶ ጨምሯል። ለመሠረታዊ ገንዘብ ከፍተኛ ዕድገት ዋናው ምክንያት ከወርቅ ግዢ ጋር በተያያዘ የብሔራዊ ባንክ የውጪ ምንዛሪ ክምችት በመጨመሩ እና ከዚህም የተነሣ ወደ ባንኮች የገባው የብር ፍላጎት መጠን ከፍ በማለቱ ነው። ይሁን እንጂ፤ የብድር ዕድገት ገደብ ፖሊሲ መኖሩ የጠቅላላ ገንዘብ ዕድገቱ የተሰጠበት እንዳይሆን አድርጎታል።

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ
NATIONAL BANK OF ETHIOPIA

- **የወለድ ተመን ሁኔታ፡-** የዕድገት አዝማሚያ ከፖሊሲ የወለድ ተመን ጋር የተቀራረበ መሆኑን፤ እንዲሁም የዋጋ ግሽበትን ታሳቢ ካደረገው የወለድ ተመን ጋር ሲነጻጸር ከዜሮ በላይ ሆኖ መቀጠሉን ኮሚቴው ተገንዝቧል። ይህም አዝማሚያ ለገንዘብ ገበያ መነቃቃት አስተዋጽኦ እንዳለው መረዳት ተችሏል። ለምሳሌ፤ የ91-ቀን የመንግሥት ግምጃ ቤት ሰነድ አማካይ የወለድ ተመን ሰኔ ወር 2017 ከነበረበት 17.6 በመቶ በነሐሴ ወር 2017 መጨረሻ ወደ 15.0 ዝቅ ብሏል። በተመሳሳይ በኢኮኖሚው ውስጥ ያለውን የገንዘብ ዋጋ የሚያመለክተው የ7-ቀን የባንክ ለባንክ ግብይት አማካኝ የወለድ ተመን በሚፈለገው የወለድ ተመን ክልል (Interest Rate Corridor) ውስጥ እንዲቆይ ብሔራዊ ባንክ ከባንኮች ጋር የገንዘብ ግብይት (Open Market Operations) እያደረገ ይገኛል። በመሆኑም፤ በነሐሴ ወር 2017 መጨረሻ የ7-ቀን የባንክ ለባንክ ግብይት አማካኝ የወለድ ተመን ወደ 13.7 በመቶ ዝቅ ያለ ሲሆን፤ ይህም ብሔራዊ ባንክ ባስቀመጠው የወለድ ተመን ክልል ውስጥ መሆኑ ታውቋል። ጥቅምት 2017 ዓ.ም የተጀመረው በባንኮች መካከል የሚደረግ የገንዘብ ግብይት ከፍተኛ ዕድገት በማሳየት በነሐሴ ወር 2017 መጨረሻ ብር 945.1 ቢሊዮን ደርሷል።
- **የፋይናንስ ዘርፍ መረጋጋት፡-** የባንክ ዘርፍ ዝቅተኛ የተበላሸ ብድር እና በቂ ካፒታል ያስመዘገበ በመሆኑ ጤናማና የተረጋጋ መሆኑን፤ ነገር ግን፤ በአንዳንድ ባንኮች ዘንድ በተወሰነ መልኩ የጥሬ ገንዘብ አክል (liquidity) እጥረት መኖሩን ኮሚቴው አስተውሏል። ይህም የሆነው በባንኮች ዘንድ በሚታየው ከፍተኛ የብድርና የተቀማጭ ሂሳብ (loan to deposit ratio) ጥምርታ ምክንያት ቢሆንም አሁን ላይ ችግሩ በባንክ ለባንክ የገንዘብ ገበያ (Interbank Money Market) እና በብሔራዊ ባንክ ዕለታዊ የብድር አገልግሎት መፍትሔ እያገኘ ነው።
- **የፊስካል ሁኔታ፡-** የፊስካል ፖሊሲ ጥንቃቄ የተሞላበትና ከብሔራዊ ባንክ ጥብቅ የገንዘብ ፖሊሲ ጋር የተጣጣመ መሆኑን ኮሚቴው ተገንዝቧል። ልክ እንደባለፈው በጀት ዓመት ሁሉ በተያዘው የበጀት ዓመት የመጀመሪያ ሁለት ወራትም መንግሥት ለበጀት ጉድለት ማሟያ ከብሔራዊ ባንክ ምንም ብድር አለመውሰዱ የብሔራዊ ባንክን የገንዘብ ፖሊሲ አቋም በእጅጉ የሚደግፍ ክስተት ሆኖ ቀጥሏል።
- **የውጭ ኢኮኖሚ ዘርፍ፡-** በሐምሌ ወር 2016 ከተወሰደው ሁሉን አቀፍ የኢኮኖሚ ማሻሻያ ጋር ተያይዞ የውጭ ኢኮኖሚ ዘርፉ በበርካታ መመዘኛዎች ትልቅ እምርታ እያሳየ መሄዱን ኮሚቴው ተገንዝቧል። ለምሳሌ፤ በወጪ ንግድ በተለይም በወርቅና በቡና ንግድ፤ በግለሰብ ሐዋላ እንዲሁም በተጣራ የአገልግሎት ንግድ ከፍተኛ ዕድገት ታይቷል። በመሆኑም፤ የከረንት አካውንት ጉድለት ተሸሽሏል እንዲሁም አጠቃላይ የክፍያ ሚዛን ትርፍ አሳይተዋል።
- **ዓለም አቀፍ ሁኔታዎች፡-** የዓለም አቀፍ የኢኮኖሚ ዕድገት ካለፈው ትንበያ በተወሰነ መልኩ ከፍ እንደሚል፤ እ.ኤ.አ በ2025 ዕድገቱ 3.0 በመቶ፤ በ2026 ደግሞ 3.1 በመቶ እንደሚሆን የዓለም የገንዘብ ድርጅት (IMF) መረጃ ያመለክታል። ይህም የሆነው ከፍተኛ የታሪፍ ጭማሪ እንደሚኖር፤ በክፍል ከአሜሪካን ዶላር ዋጋ መዳከም ጋር ተያይዞ የተሻሻለ የፋይናንስ ሁኔታ እንደሚፈጠር እንዲሁም በብዙ ትላልቅ ኢኮኖሚዎች ዘንድ የፊስካል ዕድገት እንደሚኖር ታሳቢ በመደረጉ ነው። ከዚህ ሌላ፤ የዓለም አቀፍ የዋጋ ግሽበት እ.ኤ.አ በ2025 ወደ 4.2 በመቶ ፤ እ.ኤ.አ በ2026 ደግሞ ወደ 3.6 በመቶ ዝቅ እንደሚል ይገመታል። ይህም የፍላጎት መቀዛቀዝና የነዳጅ ዋጋ ማሽቆልቆልን የሚያመለክት ነው። ሆኖም፤ የታሪፍ መጨመርና የአቅርቦት እጥረት በአሜሪካን ኢኮኖሚ ላይ ተጽእኖ እንደሚያሳድርና እ.ኤ.አ. በ2025 ሁለተኛ ኢጋማሽ ለዋጋ ግሽበት አስተዋጽኦ እንደሚኖረው ይገመታል።

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ
NATIONAL BANK OF ETHIOPIA

የገንዘብ ፖሊሲ ኮሚቴ ግምገማና የውሳኔ ሐሳብ

በሀገራችን የዋጋ ግሽበት በተከታታይ እየቀነሰ መምጣቱ አበረታች ቢሆንም፣ አሁንም ቢሆን ከሚጠበቀው የነጠላ እሃዝ አኳያ ከፍተኛ መሆኑን ኮሚቴው ተገንዝቧል። በመሆኑም፣ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ እየወሰደ ያለው ጥብቅ የገንዘብ ፖሊሲን ማስቀጠሉ የዋጋ ግሽበቱን ለማርገብ ከፍተኛ ሚና እንደሚኖረው ኮሚቴው በጽኑ ያምናል። በባንኮች ዓመታዊ የብድር ዕድገት ላይ የተጣለው ገደብ መነሣት ባንኩ ከሚከተለው የገንዘብ ፖሊሲ ማዕቀፍ አንጻር አግባብ መሆኑን ኮሚቴው ቢገነዘብም፣ አካሄዱ ከፍተኛ ትኩረት እና ጥንቃቄ የተሞላበት መሆኑ እንዳለበት መግባባት ላይ ተደርጓል። ይህም የሆነው በዋናነት ልቅ የገንዘብ ፖሊሲ የሚያስከትለውን ጉዳት ለመከላከልና የተረጋጋ የፋይናንስ ሥርዓት እንዲኖር ለማድረግ ነው።

ከዚህም ግምገማ በመነሣት ኮሚቴው ከዚህ የሚከተሉትን የገንዘብ ፖሊሲ ምክረ ሐሳቦች ለቦርድ አቅርቦ አስወስኗል፡-

- **አንደኛ፤** የብሔራዊ ባንክ የፖሊሲ ተመን (National Bank Rate) አሁን ባለበት 15 በመቶ እንዲቆይ፣ ብሔራዊ ባንክ ለሚሰጣቸው የተቀማጭ ሂሳብ አገልግሎት (standing deposit facility) እና የብድር አገልግሎት (standing lending facility) የሚከፈሉ የወለድ ተመኖች ባለበት እንዲቀጥሉ፣ እንዲሁም ባንኮች በብሔራዊ ባንክ የሚያስቀምጡት የግዴታ መጠባበቂያ ምጣኔ በነበረበት እንዲቆይ ተወስኗል።
- **ሁለተኛ፤** የባንኮች የብድር ዕድገት ገደብ መነሣት የብሔራዊ ባንክን የገንዘብ ፖሊሲ አቋም ለማመልከትና የገንዘብ ፖሊሲ መዋቅሩን የተሻለ ለማድረግ እንደሚረዳ ቢታመንም፣ አሁን ላይ እየተስተዋለ ያለውን የዋጋ ግሽበት የመርገብ አዝማሚያ ለማስቀጠልና የፋይናንስ ዘርፉን ጤናማነት ለመጠበቅ በመስከረም ወር ላይ ሊነሣ ይችላል ተብሎ የተገመተው የባንኮች ዓመታዊ የብድር ዕድገት ጣሪያን ሙሉ ለሙሉ ከማንሣት ይልቅ ገደቡ ለጊዜው ከ18 በመቶ ወደ 24 በመቶ ከፍ እንዲል ተወስኗል። የገንዘብ ፖሊሲ ኮሚቴው ይህንን ጉዳይ በቀጣይ ስብሰባዎቹ ግምገማ የውሳኔ ሐሳብ የሚያቀርብ ይሆናል።
- **ሶስተኛ፤** ብሔራዊ ባንክ የዋጋ ግሽበቱ በሚፈለገው ልክ እንዲሆን ለማስቻል እንደ አስፈላጊነቱ ዝቦ-መር የሆኑ የገንዘብ ፖሊሲ መሣሪያዎችን በተናጠልም ሆነ በቅንጅት በቀጣይነት የሚጠቀም ይሆናል። እነዚህ የገንዘብ ፖሊሲ መሣሪያዎች የብሔራዊ ባንክ የወለድ ተመን፣ ከባንኮች ጋር የሚደረግ የገንዘብ ግብይት (Open Market Operations)፣ የውጭ ምንዛሪ ዝቦ (foreign exchange interventions) እንዲሁም ባንኮች በብሔራዊ ባንክ የሚያስቀምጡት የግዴታ መጠባበቂያ ምጣኔ ይሆናሉ።

በመጨረሻም ቀጣዩ የኮሚቴው ስብሰባ ታህሳስ ወር 2018 እንዲሆን ተወስኗል።

የገንዘብ ፖሊሲ ኮሚቴ
የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ
መስከረም 19 ቀን 2018